

MATERINSKI, JESIK NAS SVAGDASNJI

marti, 16 martie 2021

Kaže se da uvijek vrijedi onoliko koliko jezika govori. A koliko je dobro govoriti druge jezike ovisi o tome koliko dobro govori svoj materinski jezik. U i se tako danas njema ki (u našim mjestima i me u našim ljudima, mla ima i zrelijima, najzastupljeniji iz objektivnih razloga i odlaska ve ine naših sunarodnjaka u zemlje njema kog govornog podru ja) pa engleski, pa talijanski, francuski, španjolski i naravno rumunjski koji nam je skoro isto kao i materinski. A kako stvari stoje s materinskim jezikom? Osim što se u i u školi književna i standardna varijanta, kako stoje stvari s našem mjesnim autohtonim govorom? U imo ga od malih nogu, ako ga naši roditelji govore, što, barem zasada jest tako, odnosno, u našim se obiteljima, iako broj ano prepolovljenima, materinski još uvijek govori. No što se doga a kasnije?

Ovo pitanje možda pomalo zvu i udno, no nažalost, posljednjih smo godina svjedoci naglog smanjenja govornika našega materinskog jezika. Što zbog odlaska naših u druge države, što zbog mladih koji odlaskom u školu u Ri icu ili u druge gradove pomalo „zaboravljaju“ govoriti svoj materinski. Nerijetko se uje obrazloženje da žele „perfektno“ govoriti rumunjski. Ali govorenje materinskog ne isklju uje „perfektno“ usvajanje rumunjskog ili drugog jezika. Iako je „perfektno“ vrlo zahtjevan pojam, možda je bolje re i što bolje poznavanje i izražavanje na tom drugom jeziku. Brojna su znanstvena istraživanja davno pokazala i dokazala da odli no poznavanje materinskog jezika poboljššava i olakšava lakše u enje drugih jezika. Samo što to treba osvijestiti.

Zadnjih godina, pogotovo me u školskom djecom, vrlo esto naš je autohtoni, stari mate-rinski jezik skoro prepolovljen rije ima iz rumu-njskog jezika. A ponekad ak i cijele re enice izgovaraju na rumunjskom. Mislim da iz komotnosti, da jednostavno tako im bude nekako lakše, a nitko ih ne upozorava da u obitelji, na ulici, sa svojim prijateljima bolje je govoriti svojim materinskim jezikom. Zašto? Prvo, zbog ve navedenog razloga da dobrim poznavanjem i govorenjem svog mate-rinskog jezika lakše e u iti druge jezike. Drugo, osvijestiti treba da je jezik dio identiteta, pa ak i svojevrsne osobne kulture, u našem slu aju naš nam materinski jezik otvara vrata u enju, usavršavanju hrvatskog standardnog jezika, jednom od službenih jezika Europske unije. Jezikom, koji iako broj ano relativno mali, govore stanovnici jedne od najljepših država Europe, bogate kulture, u kojoj dosta nas provodi divna ljeta. A kao slavenski jezik pomaže nam i razumijevanju i u enju drugih slavenskih jezika. Jer, ruku na srce, danas znati engleski je nešto što se podrazumijeva samo po sebi, i koji jezik ve ina mladih zna (barem u nekoj prihvatljivoj mjeri i ina ici). Tre e, naš je materinski veza, spona, most izme u generacija, onih prije nas i onih koji dolaze iza nas. Naši su ga govorili, uvali i prenijeli nama. Iako ni njima nije bilo lako, jer su u školi morali u iti ma arski i njema ki. Pa ipak, kad je veliki rumunjski lingvist Emil Petrovici posjetio naša sela prije skoro stotinu godina divio se onome što je zabilježio i napisao knjigu o tom govoru (Graiul carasovenilor).

Na nama je da taj most uvamo i gradimo dalje, da bi ga mogli prenijeti sljede im gene-racijama. A materinski nam je jezik i jezik naših prvih molitvica, jezik na kojem molimo, jezik kojim govorimo i molbe upu ejemo Majci Božjoj kada hodo astimo u Mariju Radnu i Mariju iklovu. Tim istim jezikom govorimo kada idemo u Me ugorje, koje je za našu zajednicu postalo iznimno važno hodo asni ko mjesto. Imajmo sve to (a to je samo mali dio) na umu i govorimo svojim materinskim jezikom.

Umjesto zaklju ka i pouke, pro itajte pjesmu iz nove zbirke Milje Šere, koja govori i o našem materinskom jeziku.

Radujem se e sam Karaševak pravi,

ne mi sramota jezikam i to ga govorim,

zaludu tu ina du i u mi gorko travi

ali krv u vodu kako da pritvorim?

Nosim krunu od zama i ne i pile,

u srcu duh kara i evskog naroda,

muke ovoga sveta su me zarobile,

sudbina za dva srebrnjaka me proda.

Moje rodno mesto nikomu ne dam,

niti prosim od nikoga i e sre e,

ne pla i im se e tiji propadam,

radujem se dok Kara i reka je i te te e.

Maria Lacchici